

Oponentský posudek bakalářské práce

Název práce:	Toltécká moudrost ve výchově dětí
Autor práce:	Romana Lukáčová
Obor studia:	Pedagogika volného času
Posudek vypracoval:	PaedDr. Petr Bauman, Ph.D.
Datum:	20. 5. 2015

Cíle předložené bakalářské práce formuluje její autorka takto: „jednak zmapovat historii a moudra Toltéků na základě literárních děl, (...). Druhým cílem je pomocí Čtyř dohod aplikovat toltéckou moudrost na výchovu dětí, přičemž sepíšeme pomocné aktivity a rady pro pedagoga, které přispívají k rozvoji osobnosti.“ Mám za to, že cíl práce (přestože jeho celková formulace, kterou jsem zde necitoval v úplnosti, do značné míry zaměňuje cíle práce za popis obsahu) lze považovat za přijatelný. V podstatě navozuje očekávání, že autorka hodlá provést analýzu teoretických východisek určitého ideového systému a poté výsledky této analýzy aplikovat do kontextu výchovy. Obávám se však, že vlastní způsob provedení této „analýzy“ a „aplikace“ je zcela nekompatibilní s požadavky kladenými na bakalářskou práci.

Jazyková a formální stránka práce, použité zdroje

Práce je psána srozumitelně a neobsahuje jazykové chyby, které by působily nějak výrazně rušivě.

Seznam použitých zdrojů zahrnuje čtrnáct položek. Čtenáře ovšem zarazí dvě skutečnosti: (1) řada zdrojů má povahu spíše beletristickou než odbornou, přičemž v bakalářské práci chybí nějaké zhodnocení či kritika těchto zdrojů; (2) vzhledem ke druhému cíli práce zcela chybí odborné zdroje z oblasti pedagogiky či psychologie, o něž by bylo možné náležitě opřít zamýšlenou aplikaci.

Obsahová stránka práce

Práce je členěna do čtyř základních kapitol. První kapitola je věnována historii Toltéků, přičemž z textu není zcela zřejmé, nakolik vychází z archeologických pramenů, nakolik z legend. Některé poněkud romantizující popisy naznačují, že zdroje, z nichž autorka čerpá, mají k seriózní kulturní antropologii poměrně daleko. Kapitole by významně prospěl alespoň pokus o konfrontaci více pramenů a autorů. Zajímavé by rovněž bylo, pokud by refletovala, proč se hovoří o „cyklech“, nikoli o „etapách“ či „fázích“ historie Toltéků. Vzhledem k tomu, že vyústěním práce má být pedagogická aplikace, považoval bych za potřebné, aby autorka rovněž kriticky nahlédla a náležitě vyargumentovala, co a proč z historie či kultury Toltéků považuje za „nosné“ a perspektivní (patřilo by sem např. užívání psychotropních látek?). Vzhledem k povaze kapitoly také poměrně problematicky působí velmi zjednodušené a schematické rozlišení kultury „španělské“ a „indiánské“.

Kapitola druhá, nazvaná „Podstata Toltéků“, je věnována základním východiskům toltéckého „myšlení“ či spíše „vidění světa“ v interpretaci vybraných autorů. Také tato kapitola trpí projevy schematického myšlení. Zásadně rozlišuje pouze

„Toltéky“, resp. „čaroděje“ a „běžné lidi“. Opravdu byli všichni Toltékové čaroději? Jaký je rozdíl mezi „čarodějem“ popisovaným v této kapitole a „bojovníkem“ popisovaným v kapitole následující? Seskupení všech ostatních pod jednu kategorii „běžných lidí“ snad ani rozvedení dalšími otázkami nepotřebuje. Dalším velkým problémem nejen této kapitoly, ale v podstatě celé práce, je absence racionální argumentace nebo alespoň formulace myšlenek do podoby, kterou by bylo možné dále analyzovat (mají-li být z této analýzy vyvozeny pedagogické aplikace).

Na s. 15 se např. uvádí: „Bojovník neplýtvá svou silou, poznává, loví, krotí a rozmnožuje, a tak se z něj stává muž poznání.“ Ve větě ovšem chybí předměty: co nebo koho poznává, co nebo koho loví, co nebo koho rozmnožuje? To, že se z člověka, který „poznává“, stane „muž poznání“, je snad srozumitelné (i když informační hodnota této tautologie je sporná), ale věta nijak nenaznačuje, jak lze od neplýtvání silou, lovu, krocení a rozmnožování dospět k transformaci v „muže poznání“. Jedná se tedy v podstatě o zcela bezobsažné vyjádření předložené „k věření“, ale dále naprosto nediskutovatelné.

Nebo další příklad: Pokud „nagual je ta část, o které není možné pojednávat, popsat ji, pojmenovat, nijak cítit nebo nijak poznat,“ jak potom chápat skutečnost, že je předmětem popisu v bakalářské práci?

Kapitola třetí popisuje „cestu poznání“. Ačkoli se jedná o pojem ústřední, mj. sami Toltékové jsou označováni jako „lidé oddaní poznání“, tento klíčový koncept v podstatě není nijak blíže analyzován, z celého textu není patrné, co je poznáním míněno, případně co je poznáváno.

Obávám se, že celkové vyznění práce nevylepší ani čtvrtá kapitola. Tato totiž nejprve bez jakéhokoli zasazení do kontextu hovoří o „čtyřech dohodách“, o skutečnosti, že dohody mohou být špatné a dobré, ovšem bez nastínění jakéhokoli rozlišujícího kritéria. Ke každé dohodě jsou pak připojeny pedagogické aplikace a následné aktivity. V tomto posudku žel není dostatek prostoru pro celkový výčet všech problémů textu, jejich společným jmenovatelem je však naprostá absence alespoň nějakého pokusu o objasnění, jak byly tyto aplikace vyvozeny. Tyto aplikace si navíc v mnoha bodech vzájemně protirečí. Snad nejvýstižněji problematičnost textu zachycuje argumentace uvedená v samotném závěru: „Zjistili jsme, (...) protože víme...“. Pokud se v závěru textu o něčem tvrdí, že „z práce nám vyplývá,“ obávám se, že toto tvrzení se naprosto míjí s jakýmkoli známým vymezením toho, co se vyplývá rozumí.

Předloženou bakalářskou práci hodnotím celkově jako velmi problematickou. Domnívám se, že obsahuje řadu nedostatků, které naznačují, že autorka práce vůbec neporozuměla nárokům odborného stylu. Předkládá řadu tvrzení, která jsou v přímém rozporu s poznatky vědních oborů, jako je vývojová psychologie apod., nijak se však nesnaží s tímto vyrovnat, argumentovat, dokazovat. Tuto skutečnost zcela přechází, jako by si toho snad ani nebyla vědoma. Domnívám se, že práce v dané podobě nesplňuje stanovené požadavky, aby mohla být uznána za dostatečnou pro udělení bakalářského diplomu.